

آیین نامه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دوره ابتدایی

(مورد تأیید کمیسیون اساسنامه ها و مقررات تحصیلی شورای عالی آموزش و پرورش)

مقدمه

در اجرای مصوبه هفتصد و شصت و نهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۸۷/۴/۱۸ آیین نامه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دوره ابتدایی به شرح زیر می باشد:

ماده ۱ - اهداف

ارزشیابی تحصیلی - تربیتی در دوره ی ابتدایی با توجه به اهداف دوره و اصول حاکم بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی (مصوب جلسه ۷۱۳ شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۸۳/۷/۲۱) از طریق جمع آوری، طبقه بندی، تحلیل و تفسیر اطلاعات برای تشریح وضعیت تلاش، پیشرفت و عملکرد تحصیلی دانش آموزان در کلاس، مدرسه و خارج از آن (نظام مکمل و فوق برنامه) با اهداف زیر انجام می گیرد:

۱-۲- اصلاح، بهبود و ارتقاء فرآیند یاددهی - یادگیری در کلاس، مدرسه، مراکز مکمل مدرسه و خارج از آن به ویژه از طریق افزایش تعامل موثر و سازنده بین معلم و دانش آموز.

۲-۲- شناسایی و پرورش استعدادها، توانایی ها و علایق دانش آموزان با تکیه بر استعدادهای برتر هر یک از آنان .

۳-۲- توجه و کمک به رشد متعادل و همه جانبه شخصیت دانش آموزان .

۴-۲- آگاه ساختن دانش آموز و اولیاء وی از فرآیند پیشرفت تحصیلی - تربیتی و جلب مشارکت آنان در بهبود عملکرد دانش آموز.

۵-۲- ایجاد زمینه ی مناسب به منظور تقویت انگیزه ی یادگیری و پرورش استعدادهای برتر دانش آموزان از جمله خلاقیت و نو آوری و ایجاد مهارت خودارزیابی در دانش آموزان.

۶-۲- تصمیم گیری در مورد ارتقاء دانش آموزان به پایه ی بالاتر با حصول اطمینان از میزان تحقق اهداف آموزشی - تربیتی در چارچوب مقررات مربوط .

۷-۲- تولید اطلاعات برای ارزیابی، اصلاح و تقویت برنامه ها و روشهای آموزشی - تربیتی.

ماده ۲ - (شکل اجرا و ابزار های ارزشیابی)

ارزشیابی پیشرفت تحصیلی - تربیتی در دوره ی ابتدایی به صورت تکوینی در طول سال تحصیلی براساس اهداف برنامه ی درسی هر پایه انجام می پذیرد. در این ارزشیابی معلم و مربی با استفاده از ابزارهای مختلف از جمله آزمون های عملکردی، کار پوشه، مشاهدات، درس پژوهی و پروژه، اطلاعات لازم را در زمینه فعالیتهای داخل و خارج از کلاس و مدرسه و مراکز مکمل مدرسه از دانش آموزان اعم از فردی یا گروهی جمع آوری می کند تا بازخورد به موقع و مناسب را به ایشان ارائه نماید.

ماده ۳ - (چگونگی گزارش نتایج)

گزارش نتایج ارزشیابی پیشرفت تحصیلی - تربیتی دانش آموزان در طول سال تحصیلی و در هر زمان قابل ارائه می باشد لیکن برای اطمینان بیشتر به صورت رسمی و مکتوب در نوبت های زیر ارائه می شود:

الف) نوبت اول در دی ماه (شامل نتایج ارزشیابی های پیشرفت تحصیلی - تربیتی مهر ماه تا پایان دی ماه)

ب) نوبت دوم در خرداد ماه (شامل نتایج ارزشیابی های پیشرفت تحصیلی - تربیتی مهر ماه تا خرداد ماه)

ج) ارائه گزارش پیشرفت تحصیلی و تربیتی دانش آموزانی که در درس یا دروسی در خردادماه نیاز به آموزش و تلاش بیشتر دارند (لغایت ۱۵ شهریور).

تبصره - علاوه بر موارد فوق، مدیر مدرسه و معلم در طول هر نوبت، حداقل دو بار دیگر اولیاء دانش آموز را از روند پیشرفت تحصیلی - تربیتی وی به نحو مقتضی مطلع می نمایند.

ماده ۴ - (مقیاس های گزارش ارزشیابی)

وضعیت آموزشی و تربیتی دانش آموز در هر درس براساس ارزشیابی های به عمل آمده در طول هر نوبت با توجه به اهداف آن درس در حیطه های شناختی، عاطفی و مهارتی طبق مقیاس زیر مشخص و گزارش می شود.

نوبت اول	نوبت دوم	نوبت شهریور
خیلی خوب	خیلی خوب	خیلی خوب
خوب	خوب	خوب
قابل قبول	قابل قبول	قابل قبول
نیاز به آموزش و تلاش بیشتر	نیاز به آموزش و تلاش بیشتر	نیاز به آموزش و تلاش مجدد

ماده ۵ - (شرایط ارتقاء در خرداد ماه)

دانش آموزی در خرداد ماه شرایط ارتقاء به پایه بالاتر را دارد که در نوبت دوم درکلیه دروس حد اقل سطح «قابل قبول» را کسب کرده باشد.

تبصره - سطح قابل قبول، حصول اطمینان معلم یا مربی از دستیابی دانش آموز به اهداف اساسی دروس می باشد. (۱)

(۱) اهداف اساسی هر درس بخشی از اهداف مصوب شورای عالی آموزش و پرورش برای آن درس می باشد که تحقق آن ها شرط حصول سایر اهداف بود و توسط دفتر برنامه ریزی و تالیف کتاب های درسی مشخص می شود.

ماده ۶ - (عدم ارتقاء در خرداد ماه)

دانش آموزی که در خرداد ماه شرایط ارتقا به پایه بالاتر را کسب نکند، تا ۱۵ شهریور فرصت دارد با شرکت در کلاس های جبرانی و یا انجام فعالیت های پیشنهادی معلم یا مربی در قالب پروژه نسبت به جبران ضعف های خود اقدام نماید. معلم یا مربی با بررسی عملکرد دانش آموز در کلاس های جبرانی یا فعالیت های انجام شده توسط وی و یا انجام آزمون (آزمون های مناسب عملکردی) نتیجه ارزشیابی وی را اعلام می نماید.

ماده ۷ - (شرایط ارتقاء در شهریور ماه)

دانش آموزی در شهریور ماه شرایط ارتقاء به پایه بالاتر را دارد که در کلیه دروس، حد اقل سطح قابل قبول را کسب کرده باشد.

تبصره ۱ - دانش آموزی که در پایان نوبت شهریور ماه حد اکثر از دو درس به سطح قابل قبول نرسد، می تواند به پایه بالاتر ارتقا یابد.

تبصره ۲ - در مورد دانش آموزی که در بیش از دو درس سطح قابل قبول کسب نکرده باشد، پرونده دانش آموز جهت تعیین تکلیف در اختیار شورای مدرسه قرار می گیرد. موضوع در شورای مدرسه با حضور والدین و معلم مربوط مطرح و در صورت موافقت اکثریت اعضاء، دانش آموز به پایه بالاتر ارتقاء می یابد. معلم می بایست مدارک و مستندات لازم برای اتخاذ تصمیم در مورد ارتقای دانش آموز را به شورای مدرسه ارائه دهد.

تبصره ۳ - ارتقای دانش آموز با استفاده از مفاد تبصره ۲ ماده ۷ در طول دوره ی ابتدایی حداکثر دو بار و به صورت غیر متوالی مجاز است.

ماده ۸ - (انتقال دانش آموز)

وضعیت آموزشی - تربیتی دانش آموزی که در حین سال تحصیلی با رعایت مقررات از مدرسه ای به مدرسه ای دیگر منتقل می شود، توسط معلم یا مربی مدرسه مقصد، با استفاده از مستندات و ارزشیابی های معلم یا مربی مبدأ (گزارش نوبت اول، توصیه ها و ...) تعیین می شود.

ماده ۹ - (گزارش ارزشیابی به مدیر و...)

ارائه گزارش ارزشیابی آموزشی - تربیتی دانش آموزان، در نوبت های اول، دوم و شهریور ماه باید به وسیله ی معلم یا مربی در نمودن برگ مربوط بدون قلم خوردگی، ثبت و امضاء شده، حداکثر تا ۵ روز پس از پایان دوره ی ارزشیابی هر نوبت به دفتر مدرسه ارائه شود.

تبصره - چنانچه معلم یا مربی مربوطه، در پایان هر نوبت (به هر دلیلی) نتایج ارزشیابی دانش آموزان را ارائه ندهد، مدیر مدرسه ضمن گزارش به مدیریت آموزش و پرورش اداره ی متبوع باید به تشخیص خود مدارک و اطلاعات مربوط به ارزشیابی دانش آموزان را برای اعلام نتیجه ی نهایی در اختیار یکی از معلمان یا مربیان واجد شرایط قرار دهد.

ماده ۱۰ – (گزارش ارزشیابی به اولیاء و...)

مدیر مدرسه موظف است با همکاری معلمان و مربیان حداکثر تا ۱۰ روز پس از هر نوبت ارزشیابی، گزارش نتایج آن را به صورت کتبی به اطلاع ولی دانش آموز برساند.

تبصره – نمون برگ گزارش پیشرفت تحصیلی – تربیتی دانش آموزان با نیازهای ویژه، توسط سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور تهیه و پس از تایید معاون آموزش و نوآوری به استان ها ابلاغ خواهد شد.

ماده ۱۱ – (اعتراض به گزارش ارزشیابی)

مهلت اعتراض به گزارش ارزشیابی، حداکثر یک هفته پس از اعلام گزارش خواهد بود. مدیر مدرسه اعتراض دانش آموز یا ولی وی را در اختیار معلم یا مربی مربوطه قرار می دهد و ایشان با بررسی مجدد و با نظارت مدیر مدرسه و در صورت نیاز طرح در شورای مدرسه، نتیجه نهایی را حداکثر ظرف مدت ۳ روز اعلام می نماید.

ماده ۱۲ – (ثبت و انسداد دفتر ارزشیابی)

نتایج ارزشیابی حداکثر یک ماه پس از خاتمه ی هر نوبت در دفتر ثبت ارزشیابی پیشرفت تحصیلی – تربیتی ثبت و پس از پایان سال تحصیلی، توسط مدیر مدرسه امضا و مهر و توسط نماینده ی اداره ی آموزش و پرورش مسدود می شود.

ماده ۱۳ – (نقص عضو، مشکلات ویژه یادگیری)

ارزشیابی دانش آموزانی که دارای نقص عضو یا مشکلات ویژه یادگیری هستند، متناسب با ویژگی های ایشان انجام می پذیرد.

ماده ۱۴ – (سایر مذاهب اسلامی و اقلیت های دینی)

ارزشیابی از تعلیمات دینی دانش آموزان سایر مذاهب اسلامی و اقلیت های دینی مُصرَح در قانون اساسی، برابر شیوه نامه های وزارت آموزش و پرورش و از تعلیمات دینی خاص آنها صورت می پذیرد و نتیجه ی آن مطابق ماده ی ۴ گزارش می شود.

تبصره – در صورت تمایل این دانش آموز و ولی او، منعی برای شرکت وی در کلاس درس تعلیم و تربیت اسلامی (هدیه های آسمان) و ارزشیابی آن وجود ندارد.

ماده ۱۵ – (وضعیت تربیتی)

وضعیت تربیتی دانش آموز با توجه به حیطه های شناختی، عاطفی و مهارتی و براساس مواردی از جمله (رعایت آموزه های اخلاقی – احترام به ارزش های مذهبی – رعایت قوانین، مقررات و ضوابط – مشارکت در کار گروهی – مسئولیت پذیری در فعالیت های جمعی – رعایت بهداشت فردی و اجتماعی – اشتیاق به صداقت و امانت داری – توجه به مطالعه و کتابخوانی) با نظر معلم و مربی و تایید مدیریت مدرسه (مدیر یا معاون) برابر ماده ۴ گزارش می شود.

ماده ۱۶ – (تعیین پایه در موارد خاص)

پایه ی تحصیلی دانش آموزی که به عللی مانند عدم دسترسی به مدرسه، بیماری و یا اقامت در خارج از کشور نتوانسته به موقع وارد مدرسه شود و یا وقفه ای در ادامه ی تحصیل او ایجاد شده یا مدارک تحصیلی وی در اثر حوادثی از قبیل سیل، زلزله و آتش سوزی از بین رفته است، همچنین دانش آموزی که مدارک قابل قبولی برای ارزشیابی ندارد، با رعایت حداقل سن متعارف ثبت نام و بررسی های انجام شده از سوی شورای معلمان، توسط شورای مدرسه تعیین می شود و در ستون ملاحظات دفترآمار به رأی شورای مدرسه استناد می شود. (سن متعارف در دوره ی ابتدایی برای پایه های اول تا پنجم به ترتیب ۶ و ۷ و ۸ و ۹ و ۱۰ سال تمام می باشد.)

ماده ۱۷ – (وقفه تحصیلی / ترک تحصیل)

با توجه به اینکه در ارزشیابی جدید حضور فعال و مستمر دانش آموز ضروری است، گزارش پیشرفت تحصیلی برای دانش آموزانی ارائه می شود که حداقل ۸۰ درصد روزهای آموزشی را در مدرسه حضور داشته باشند. در صورتی که دانش آموزی با عذر موجه، کمتر از این میزان در مدرسه حضور داشته باشد، آن سال برای وی وقفه تحصیلی و در صورت غیر موجه بودن غیبت، برای وی ترک تحصیلی محسوب می شود.

تبصره ۱- تشخیص موجه و غیر موجه بودن غیبت به عهده ی شورای مدرسه می باشد.

تبصره ۲- در مورد دانش آموزانی که یک یا چند سال وقفه تحصیلی داشته باشند، یک سال به سقف سنی مجاز تحصیل آنها اضافه می شود.

ماده ۱۸ – (ارتقاء جهشی)

قبول شدگان ساعی و بر جسته ی پایه های دوم و سوم ابتدایی با رعایت شرایط ذیل و تقاضای کتبی ولی خود می توانند مطابق ماده ی ۶ در ارزشیابی شهریور ماه پایه بالاتر، شرکت نموده و در صورت کسب سطح پیشرفت « خیلی خوب » در کلیه دروس ، به صورت جهشی به آن پایه ارتقاء یابند.

الف) از کلیه ی دروس آن پایه و پایه (های) قبل، سطح پیشرفت « خیلی خوب » را کسب نموده باشند.

ب) آموزش و پرورش استثنایی صلاحیت های هوشی و روانی دانش آموز را به این منظور تایید نماید.

تبصره ۱- دانش آموزان موضوع این ماده از ارزشیابی دروس تربیت بدنی و وضعیت تربیتی معاف می باشند.

تبصره ۲- استفاده از این ماده صرفاً یک بار در طول دوره ی ابتدایی و برای یک پایه مجاز می باشد.

تبصره ۳- گزارش پیشرفت تحصیلی دانش آموزانی که با استفاده از مفاد این ماده قبول می شوند در نوبت شهریور ماه ارائه شده و در دفتر امتحانات با ذکر استناد به مفاد این ماده ثبت و مهر و امضا می شود.

ماده ۱۹ - (داوطلبان آزاد پایه پنجم)

در دوره ی ابتدایی، ارزشیابی از داوطلبان آزاد صرفاً در پایه ی پنجم ابتدایی و با داشتن شرط سنی حداقل ۱۴ سال تمام انجام می شود. این ارزشیابی در کلیه ی مواد درسی صرفاً به صورت پایانی و از تمام محتوای کتب درسی به شرح جدول ذیل به عمل می آید و نتیجه ی آن مطابق ماده ۴ گزارش می شود. برای درس تربیت بدنی و وضعیت تربیتی داوطلبان آزاد رتبه ای منظور نخواهد شد.

((جدول منابع ارزشیابی داوطلبان آزاد پایه پنجم))

ردیف	نام درس	نوع امتحان	ردیف	نام درس	نوع امتحان
۱	قرآن	شفاهی	۶	تاریخ و تعلیمات مدنی	کتبی
۲	هدیه های آسمان	کتبی	۷	جغرافیا	کتبی
۳	انشاء فارسی	کتبی	۸	ریاضیات	کتبی
۴	املاء فارسی	کتبی	۹	علوم تجربی	کتبی
۵	قرائت فارسی (خواندن، درک مطلب و دستور زبان فارسی)	شفاهی	۱۰	هنر	کتبی

ماده ۲۰

مواد و تبصره هایی از این آئین نامه که ناظر بر تحصیلات ضمن سال تحصیلی دانش آموزان است، شامل داوطلبان آزاد نخواهد شد.

مواد ۲۱ تا ۲۴ (ستادی / ناکیدی)

ماده ۲۱ - نمونه ی اسناد و مدارک تحصیلی دانش آموزان توسط معاونت آموزش و نوآوری تهیه و با تأیید وزیر آموزش و پرورش ابلاغ می شود.

ماده ۲۲ - نظارت بر حسن اجرای این آیین نامه و دستورات عملی های آن در داخل و خارج کشور به عهده ی وزارت آموزش و پرورش خواهد بود.

ماده ۲۳ - وزارت آموزش و پرورش موظف است گزارش ارزشیابی این آیین نامه را سه سال پس از اجرای آن به شورای عالی ارائه نماید.

ماده ۲۴ - این آیین نامه در جلسات کمیسیون اساسنامه ها و مقررات تحصیلی شورای عالی آموزش و پرورش بررسی و به تایید رسید و با تصویب آن کلیه ی مصوبات قبلی مغایر، برای مدارس مجری این طرح لغو می شود.

اصول حاکم بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

به منظور نظام بخشی به فعالیت های ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان و با توجه به رویکردها و نگرش های نوین در تعلیم و تربیت، اصول زیر تحت عنوان « اصول حاکم بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی » تعیین می شود:

۱- جدایی ناپذیری ارزشیابی از فرایند یاددهی - یادگیری .

ارزشیابی دانش آموزان باید به عنوان بخش جدایی ناپذیر فرایند یاددهی - یادگیری و نه به عنوان نقطه پایانی آن تلقی شود.

۲- استفاده از نتایج ارزشیابی در بهبود فرآیند یاددهی - یادگیری و اصلاح برنامه ها و روش ها

هدف غایی ارزشیابی، اصلاح و بهبود فرآیند یاددهی - یادگیری است و نتایج ارزشیابی ها باید در اصلاح برنامه ها و روشها مورد استفاده قرار گیرد.

۳- هماهنگی میان هدف ها، محتوا، روش های یاددهی - یادگیری و فرایند ارزشیابی

در ارزشیابی باید تناسب و هماهنگی بین هدف ها، محتوا و روش های یاددهی - یادگیری مربوط به هر درس مورد توجه قرار گیرد.

۴- توجه به آمادگی دانش آموزان .

در طراحی و اجرای انواع برنامه های ارزشیابی باید به آمادگی های جسمی، عقلی، عاطفی و روانی دانش آموزان توجه شود.

۵- توجه به رشد همه جانبه دانش آموزان

در ارزشیابی باید به جنبه های مختلف رشد بدنی، عقلی، عاطفی، اجتماعی، اخلاقی و حرکتی دانش آموزان توجه شود.

۶- توجه همه جانبه به دانش ها، نگرش ها و مهارتها

در ارزشیابی، متناسب با محتوای آموزش و پرورش باید به حیطه دانش ها، نگرش ها و مهارت های دانش آموزان توجه شود.

۷- توجه به ارزشیابی دانش آموز از یادگیری های خود (خودارزشیابی)

در ارزشیابی باید شرایطی فراهم شود که دانش آموز نیز بتواند از یادگیریها و عملکرد های خود و دیگر دانش آموزان ارزشیابی کند.

۸- ارزشیابی از فعالیت های گروهی

در نظام ارزشیابی علاوه بر ارزشیابی فردی، از فعالیتهای گروهی نیز ارزشیابی به عمل آید.

۹- توجه به فرآیند های فکری منتهی به تولید پاسخ

در ارزشیابی باید علاوه بر پاسخ نهایی، به فرآیندی که منجر به تولید پاسخ شده است توجه کرد.

۱۰- «تاکید بر نوآوری و خلاقیت»

در ارزشیابی باید با تاکید بر روش حل مسأله، زمینه رشد و شکوفایی دانش آموزان را فراهم کرد.

۱۱- تنوع روش ها و ابزارهای اندازه گیری و سنجش پیشرفت تحصیلی

با توجه به اهداف، ماهیت و نوع مواد ارزشیابی، از انواع مختلف روش ها و ابزارهای ارزشیابی (مانند پرسشهای شفاهی، آزمون های عملی، انواع پرسشهای عینی و انشایی، روش های مشاهده رفتار، پوشه های مجموعه کار، ارائه ی مقالات و طرح ها، گزارش مربوط به فعالیت های تحقیقاتی، ارزشیابی عملکردی، ارزشیابی مستمر، انواع دست ساخته ها، روش خود سنجی و ..) استفاده می شود.

۱۲- استفاده از انواع ارزشیابی

در فرآیند یاددهی - یادگیری لازم است با توجه به هدف ها، محتوا و روش های تدریس از انواع ارزشیابی ها (از قبیل تشخیص، تکوینی، مجموعی، هنجار مرجع، هدف مرجع، درونی، بیرونی، ملی و ..) استفاده شود.

۱۳- استقلال مدرسه و معلم در فرآیند ارزشیابی

در فرآیند ارزشیابی باید استقلال مدرسه و معلم در چارچوب سایندهای کلی آموزش و پرورش حفظ شود.

۱۴- اصل رعایت قواعد اخلاقی و انسانی در ارزشیابی .

به موجب این اصل، ارزشیابی باید به گونه ای ساماندهی و اجرا شود که موجب خدشه دار شدن حقوق، تعاملات انسانی، اعتماد به نفس و سلامت روانی دانش آموز یا معلم نگردد.

۱۵- اصل توجه به تفاوت های فردی

در انجام ارزشیابی پیشرفت تحصیلی می بایست به تفاوت های فردی دانش آموزان توجه شود.

۱۶- ضرورت هماهنگی در تحقق اصول ارزشیابی

در به کارگیری اصول فوق الذکر باید میان سازمان ها، مراکز، ادارات، واحدها و سایر بخش های مسئول ارزشیابی در مورد روش ها، ابزارها، معیارها و برنامه های اندازه گیری و سنجش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، تعهد و هماهنگی کامل وجود داشته باشد.

تعاریف

ارزشیابی: به فرآیند نظامدار برای جمع آوری، تحلیل و تفسیر اطلاعات به منظور تعیین میزان تحقق اهداف مورد نظر، براساس ملاک ها و معیارهای مشخص شده، اطلاق می شود.

ارزشیابی پیشرفت تحصیلی: فرایند منظم جمع آوری اطلاعات به منظور بررسی، داوری و قضاوت در مورد تلاش های یادگیری دانش آموزان و فعالیت های معلم در دستیابی به اهداف آموزشی و پرورشی براساس ملاک های معین است.

ارزشیابی توصیفی: شیوه ای از ارزشیابی تحصیلی - تربیتی است که اطلاعات لازم، معتبر و مستند برای شناخت دقیق و همه جانبه ی فراگیران در ابعاد مختلف یادگیری، با استفاده از ابزارها و روش های مناسب مانند کار پوشه، آزمون ها (با تأکید بر آزمون های عملکردی) و مشاهدات در طول فرآیند یاددهی - یادگیری به دست می آید؛ تا براساس آن بازخوردهای کیفی مورد نیاز برای کمک به یادگیری و یاددهی بهتر در فضای روانی و عاطفی مطلوب برای دانش آموز، معلم و اولیاء حاصل آید.

ارزشیابی تکوینی: نوعی از ارزشیابی است که در طول فرآیند یاددهی - یادگیری به طور پیوسته و مداوم برای شناسایی و تقویت قوت ها و شناسایی و رفع ضعف ها، موانع و مشکلات یادگیری فراگیران صورت می گیرد.

ارزشیابی پایانی: به منظور تشخیص تحقق اهداف آموزشی - تربیتی در پایان نوبت و یا سال تحصیلی از طریق جمع بندی و تحلیل نتایج ارزشیابی های تکوینی و سایر اطلاعات به دست آمده، صورت می پذیرد و نتایج آن به شکل توصیفی گزارش می شود.

آزمون: ابزاری است برای اندازه گیری و سنجش آموخته های دانش آموزان در قالب سوالات کتبی، شفاهی و موقعیت های عملی.

آموزن مداد - کاغذی: مجموعه ی سوالات کتبی است که توسط دانش آموزان به صورت نوشتاری پاسخ داده می شود.

آزمون عملکردی: ابزاری است که به وسیله آن عملکرد، تلاش و فعالیت های دانش آموز در موقعیت های عملی و قابل مشاهده سنجیده می شود.

کار پوشه: مجموعه ای هدفمند از نمونه ی فعالیت ها و کارهای مختلف دانش آموز است که به منظور مستند کردن فرآیند تلاش و پیشرفت و موفقیت او در طول سال تحصیلی با مشارکت دانش آموز، معلم و اولیاء جمع آوری، طبقه بندی و مدیریت می شود.

ثبت مشاهدات: روشی است برای ثبت و توصیف و قایع و رفتارهای قابل مشاهده ی دانش آموز، در حیطه های مختلف که اطلاعات مناسبی را برای شناخت دقیق تر دانش آموز در اختیار معلم و اولیاء قرار می دهد.

بازخورد: فرآیندی است که در آن معلم، واکنش های خود را در قبال تلاش و عملکرد دانش آموز، با هدف راهنمایی،

فرایند یادگیری: فعالیت ها و اقداماتی است که دانش آموز با راهنمایی و هدایت معلم برای دستیابی به اهداف آموزشی - تربیتی پیش بینی شده ، انجام می دهد.

گزارش پیشرفت تحصیلی - تربیتی: جمع بندی اطلاعات و نتایج ارزشیابی های تکوینی که در طول فرایند یاددهی - یادگیری با ابزارهای مناسب صورت گرفته و ارائه ی تصویری کلی از آموخته ها - مهارت ها - توانایی ها و نگرش های دانش آموز به منظور تقویت نقاط قوت و رفع موانع یادگیری دانش آموز است.

اهداف برنامه درسی: اهدافی است که توسط برنامه ریزان درسی برای دوره ، پایه و عناوین درسی ابتدایی، پیش بینی شده و به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش می رسد.

وضعیت آموزشی - تربیتی: شرایط، موقعیت و جایگاه دانش آموز است که در فرایند یادگیری با توجه به مستندات جمع آوری شده در خصوص یادگیری و رفتار او تعیین می شود.

فعالیت های مکمل: فعالیت هایی است که معلم یا مربی به منظور غنای فرایند یاددهی - یادگیری (علاوه بر آنچه که در کتابهای درسی پیش بینی می شود) در نظر می گیرد تا فرصت های یادگیری بهتری را برای دانش آموز فراهم کند.

درس پژوهی: پژوهش هایی است که دانش آموز در ارتباط با موضوعات درسی با هدایت و راهنمایی معلم یا مربی انجام می دهد.

پروژه: مجموعه ی فعالیت های هدفمندی است که معلم یا مربی برای تعمیق، تثبیت و کاربست یادگیری دانش آموز به صورت فردی و گروهی تعیین می کند.

کلاس های جبرانی: جلسات آموزشی اضافه بر ساعات درسی عادی دانش آموزان است که به منظور جبران ضعف های درسی آنها در چارچوب قوانین و مقررات شورای عالی، توسط مدرسه پیش بینی می شود.

فوق برنامه: فعالیت ها و برنامه هایی هستند که در برنامه ی درسی یا جدول ساعات مدرسه منظور نشده اند ولی زیر نظر مدرسه یا در مراکز مکمل مدرسه زیر نظر منطقه یا ناحیه و به انتخاب دانش آموزان انجام می گیرند.

مقیاس: یک مفهوم قراردادی است که براساس آن میزان عملکرد دانش آموزان در دستیابی به اهداف سنجیده و تعیین می شود.

((توجه))

این کتابچه در بردارنده ی مفاد کامل آیین نامه ی ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دوره ی ابتدایی (ارزشیابی توصیفی) مصوب جلسه ی شماره ۷۹۳ شورای عالی آموزش و پرورش می باشد که صرفاً به منظور سهولت در استفاده، با اعمال صفحه بندی ، برجسته سازی عناوین و تدوین فهرست موضوعات به شکل حاضر ارائه شده است و اجرای آن برای تمامی دبستان های دولتی و غیر دولتی در سال های ۸۹-۸۸ ، ۹۰-۸۹ و ۹۱-۹۰ الزامی است . از تمامی همکاران محترم و صاحب نظران انتظار داریم انتقاد ، پیشنهاد و توصیه های سازنده ی خویش را در مورد مفاد آیین نامه نامه به این اداره کل ارسال فرمایند .

(با تشکر، سپاس و آرزوی توفیق)

اصلاحیه آیین نامه ها و مقررات دوره ابتدایی و تسری مفاد آنها به پایه ششم ابتدایی

اصلاحیه آیین نامه و مقررات دوره ابتدایی و تسری مفاد آنها به پایه ششم در دویست و پنجاه و هفتمین جلسه کمیسیون اساسنامه ها و مقررات تحصیلی شورای عالی آموزش و پرورش به تصویب رسید.

در این مصوبه آمده است: به استناد بند ۱ مصوبه جلسه هشتصد و پنجاه و نه شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۲۲ فروردین ۹۱ و با عنایت به استقرار پایه ششم ابتدایی از سال تحصیلی ۹۱-۹۲، ارزشیابی تحصیلی دانش آموزان قبولی پایه ششم ابتدایی در صورتی که نظام ارزشیابی تحصیلی آنها تا پایه پنجم ابتدایی براساس آیین نامه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دوره ابتدایی (ارزشیابی توصیفی) مصوب جلسه ۷۹۳ شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۲۰ مرداد ۸۸ بوده است، صرفاً در سال تحصیلی جاری مطابق آیین نامه مذکور ارزشیابی خواهند شد و گزارش ارزشیابی امتحانات هماهنگ نوبت های خرداد و شهریور ماه آنان نیز بصورت توصیفی اعلام خواهد شد.

بر اساس این گزارش، دانش آموزانی که نظام ارزشیابی تحصیلی آن ها تا پایه پنجم ابتدایی براساس آیین نامه امتحانات دوره های ابتدایی و راهنمایی تحصیلی مصوب جلسه ۶۳۳ مورخ ۲۰ اسفند ۷۷ بوده است، مطابق آیین نامه مذکور مورد ارزشیابی قرار می گیرند.

این گزارش حاکیست، برگزاری امتحانات متفرقه در دوره ابتدایی به استثناء پایه ششم در داخل کشور مجاز نیست.

شایان ذکر است، سن متعارف ثبت نام دانش آموزان در پایه ششم ۱۱ سال تمام و حداکثر سقف سن تحصیل در دوره ابتدایی مدارس شهری ۱۵ سال و در مدارس روستایی ۱۷ سال تمام خواهد بود.